

4. Azil v Honduraškem konzulatu

Ustanovitelj Opus Dei –
življenjepis sv. Jožefmarija
Escrivája.

24. Avg. 2018

↗ Nazaj na kazalo

Sanatorij je zapustil 14. marca,
oskrbljen z zdravniškim dokazilom,
na katerem je pisalo:

»Madrid, 14. marec 1937. Z
današnjim dnem je iz tega sanatorija

odpuščen g. José María Escriba Albas. Trenutno še ni povsem ozdravljen, zato mu je onemogočeno kakršnokoli delo, opravila, potovanja in druge vrste aktivnosti.

V sanatoriju ga je spremljal njegov petnajstletni brat Santiago in primerno je, da ga spremlja še naprej.

Direktor, dr. A. Suils *coleg* 4245.«^[1]—

Ko je odmaševal in podelil obhajilo, jim je duhovnik – pripoveduje markiza Torres de Orán – izročil posamezne koščke cigaretnega papirja, zložene tako, da so lahko brez dotikanja použili vanj zavite svete hostije ter tako prejeli obhajilo v dneh po njegovem odhodu.^[2]—

Izpod varstva doktorja Suilsa je prešel pod okrilje salvadorskega diplomata po imenu Pedro Jaime de Matheu Salazar, ki je v tistem času vršil funkcijo častnega generalnega

konzula Republike Honduras.
Konzularna rezidenca je bila na hišni številki 51a (pozneje 53) Avenije Castellana. Tista stavba je zaradi svojega zunanjega videza in fasade navzven obljubljala razkošje, o katerem pa v njeni notranjosti ni bilo sledu. Vstopna veža v prvem nadstropju je bila sicer prostorna, a zelo slabo razsvetljena, nekaj starih kosov pohištva pa ji je dajalo videz zapuščenosti. Levo so vrata iz svinčenega stekla vodila v velik neopremljen salon z obsežnim balkonom in razgledom na Avenijo Castellana; vendar je bilo gledanje na ulico odločno prepovedano. Tik ob tem salonu je bila še ena soba, natrpana s starim in modernim pohištvom dobre kakovosti. Bilo je očitno, da je konzulova družina tjakaj nakopičila svojo najboljšo opremo, da bi pribežnikom napravila prostor v preostalih sobah stanovanja. Zraven prehodne sobe je bila v veži tudi prostorna kopalnica,

edina, ki so jo imeli na razpolago
azilanti.^[3]___

Na drugi strani veže je bila
razporeditev drugačna. Dolg hodnik
z obojestranskimi vhodi v sobe, v
katerih so bile nastanjene skupine ali
družine pribežnikov. Na začetku, ko
sta oče in njegov brat prispela v
avtomobilu s honduraško zastavo,
tam ni bilo proste sobe. Vsak večer se
je veliki salon, ki je služil za jedilnico
in je imel ogromno krožno mizo,
spremenil v »okroglo posteljo«, ko so
pibežniki brez sobe pod mizo
razgrnili svoje žimnice. Tri dni po
prihodu je oče zopet pisal svojim
sinovom v Valencijo in jim povedal o
svojem novem zatočišču:

Videl sem ubogega Jožefmarija in
zagotovil mi je, da je zapustil
norišnico (to je njegova trenutna
manija) ter se podal v globine
[honduras]. Zelo je zadovoljen.

Doktor mi dovoli, da se vsak dan srečam z njim.^[4]__

(Se pravi, da je vsak dan daroval sveto mašo.)

V zadnjem tednu marca sta ga na konzulatu obiskali Carmen in gospa Dolores:

Pri meni se je oglasila babica, pred tem pa je prišla še moja sestra: lahko si predstavljaš, kakšno veselje je to bilo, pravi onim v Valenciji, potemko se toliko časa nismo videli. Kako bo šele, ko bo ubogi norec lahko objel svoje otroke!^[5]__

Veselju navkljub sta bili ženski ob srečanju osupli, kajti na konzulatu je gospa Dolores svojega sina prepoznala samo po glasu, ki je edini ostal nespremenjen.^[6]__ Tako kratkotrajno srečanje je le zganilo njegovo srce. Za radostjo ob obisku je nastopila žalost ločitve:

Veste – star človek je dvakrat otrok –, da si zelo zelo želim objeti babico, vendar morda to ne bo mogoče? Videl sem jo za deset minut v devetih mesecih. In zdaj se zdi, da jo imam še bolj rad, enako kot teto Carmen, ker sta zelo dobro varovali moje stvari in ker sem ob srečanju videl, kako zelo sta zdelani in postarani. Poleg tega pa: Kdo ve, ali ne bo potrebno, da ju prosimo še za kakšno drugo žrtev?^[7]—

Ta zamisel, da se za neposredno in predano sodelovanje pri apostolatu Dela obrne na gospo Dolores, si bo v njem hitro utrla pot, saj že naslednji teden znova nagovarja one v Valenciji:

Prosim vas, da se spomnite na babico, saj ona veliko misli na vas; in še zato, ker so jo okoliščine postavile med njene vnuke ... Kdo ve, ali je določeno, da jim tako kot jaz posveti preostanek svojega življenja! O tem je treba v miru razmisliti.^[8]—

V pogovoru s svojo materjo jo je prosil, da bi znova sprejela v hrambo sloviti kovček z arhivom Dela.^[9]___

Nekaj dni pred odhodom iz sanatorija ga je poslal na Ulico Caracas in naročil Isidoru, naj babici prinese vse papirje in pisma, da bi jih v bodoče shranjevala v kovčku.

Prišel pa je trenutek, ko v njem ni bilo več prostora. Tedaj je gospa Dolores iz žimnice začela odstranjevati volno in jo polniti s papirji. Do te mere, da je nazadnje – pripoveduje Santiago in pri tem rahlo pretirava – »v žimnici, na kateri je spala moja mati, bilo več papirja kot pa volne«. ^[10]___ Preiskav ni bilo. So pa od časa do časa prihajali pripadniki ljudskih milic ter zahtevali odeje in žimnice za fronto. Ob takšnih priložnostih je babica naglo legla v posteljo in se delala, da je bolna.

To, da so za sosede imeli revolucionarne borce, je človeka v najboljšem primeru spravljalo v trepet. Pred hišo so imeli Samostan Marijinega obiskanja, sedaj spremenjen v štab anarhistične brigade Espartacus, in čeko anarhističnega sindikata CNT, nedaleč od tam pa je bila še čeka Splošnega nadzorstva ljudskih milic z dodatno izpostavo na Ulici Caracas. V tistih dneh, kmalu po očetovi namestitvi v konzulatu Hondurasa, se je zgodilo, da se je morala gospa Dolores za nekaj ur ločiti od kovčka in oditi od tam, saj je v nekem spopadu med komunisti in anarhisti obstajalo tveganje, da v zrak poženejo skladišče smodnika brigade Espartacus. Če bi to tega prišlo, bi pol mestne četrti spravili na oni svet.^[11]___

* * *

O Jožefmariju pripoveduje markiza Torres de Orán, ko obuja spomine na

svoje bivanje v sanatoriju, da »je bil vidno navdušen nad svojo zamislijo o Delu. Ne spominjam se, da bi govoril o drugih temah. Zelo se mu je mudilo čim prej oditi od tam, saj je pravil, da na tistem kraju ne more delati.«^[12] S to mislijo je prispel v konzulat in ta misel se v njem nadaljuje, kajti nekaj dni pozneje iz pribežališča piše svojim sinovom: ***Ubožec, norec in tujec ni prav nič potreben v Madridu: tudi drugje bo lahko še naprej širil svojo norost.***^[13]

Da bi nadaljeval z uresničevanjem Dela, je imel ustanovitelj dve možnosti. Prva, praktično samomorilska, je bila, da se požene na ulico in se postavi v skrajno življenjsko nevarnost. Druga pa je pomenila, da v konzulatu počaka na trenutek za evakuacijo, ko bi se lahko pridružil svojim sinovom v drugi coni države, kjer ne bi trpel preganjanja kot duhovnik. Očetov temperament ni bil najbolj naklonjen

prenašanju zaprtosti in nedejavnosti. Silno se mu je upiralo, da bi ravnal tako kot legendarni kapitan Araña, ki je bil pripravljen svoje privržence vkrcati na nevarne pustolovščine, medtem ko je sam brezskrbno ostal na kopnem. (Primerjava ni bila točna, saj je bilo za duhovnika tveganje na ulici skrajno visoko. Poleg tega je bil njegov azilantski položaj posledica okoliščin, ne pa njegove kaprice.)

Vloga kapitana Arañe, priznava Isidoru, mi nikoli ni bila všeč.

Večkrat – prav danes – mi prihaja na misel, da bi šel ven na ulico. Takoj zatem pa, ko se postavim v stvarnost, si predstavljam samega sebe, tako kot ti sam veš, da se mi je nekajkrat zgodilo, da nimam kje prespati in se skrivam kakor kak zločinec [...]. Za moj značaj je to azilantsko življenje nemajhna muka ... Toda ne vidim druge rešitve. Treba je potrpeti, in če nazadnje pride do evakuacije,

moram oditi; sicer pa zaprt počakati, dokler vihar ne mine.^[14]

Zaradi razkropljenosti članov Dela ter pripetljajev in usode, ki je zadela vsakega od njih in jih odvedla na kraje, ki si jih niso sami izbrali, je bila neizogibno potrebna koordinacija. Ta bi postala še pomembnejša, če bi ustanovitelju nekega dne uspelo zapustiti Madrid. Zato ga je moralo precej zaskrbeti, ko ga je Isidoro vprašal, ali bi bilo primerno, da na argentinskem veleposlaništvu zaprosi za svojo evakuacijo v tujino na podlagi tega, da je bil njihov državlján, rojen v Buenos Airesu.^[15]

Pisno, zato da bi lahko o tem v miru in pozorno premislil, mu je oče predočil ***razloge za in proti tej zadevi***. Na prvem mestu kot tujec ni imel razloga, da bi se bal preganjanja, saj je užival svobodo, ki je njegovi bratje niso imeli, in je

lahko skrbel za potrebe Dela. Prav tako ne bi smel pozabiti, da so se nekateri zadrževali daleč od Madrida. Ali se ne bi tisti v Valenciji znašli v osami, če bi on odšel v tujino? Nasprotno pa, če ostane v prestolnici, bi lahko sprejemal in usmerjal vse, ki bi šli skozi Madrid, ter med vsemi koordiniral dopisovanje. Skratka, katera nevarnost bi mu lahko grozila?

Zagotovo ista, je razmišljal Jožefmarija, kot jo bodo prestajale ženske in otroci v Madridu, kot jo bo prestajala moja mati. Če bi menil, da bo tako strašna, ali misliš, da bi bil jaz zmožen zapustiti svojo mater in Carmen? Morda, morda nekaj malega lakote.

Po teh razmislekih je prepustil Isidoru, da se odloči sam: ***Vedi, da moj pogled na ta tvoj problem zate ne sme biti prisila: ravnaj popolnoma svobodno [...]. Če***

stvari vidiš drugače, mi povej. Jaz si želim samo prave odločitve, storiti tisto, česar se ob uri svoje smrti ne bom kesal.^[16]_____

Odločitev, ki jo je sprejel Isidoro – da svojega mesta veznega člana v prestolnici ne zapusti –, je bila plemenita in nesebična: ***Od tebe nisem pričakoval nič manj kot to, Isidoro. Rešitev, s katero si odgovoril na svoje vprašanje, je takšna, kot jo hoče naš Gospod, brez kakršnegakoli dvoma***, mu je zagotavljal ustanovitelj.^[17]_____

Isidora je še vedno navdajala toplina ob spominu na nedavni god svetega Jožefa, 19. marca, ko sta bila on in Manolo Sainz de los Terreros, ki je prišel iz zapora, povabljeni na kosilo na Ulico Caracas. Gospa Dolores in Carmen sta hoteli v družinskem vzdušju obhajati praznik, poln lepih spominov za člane Dela. Ta gesta je pomenila veliko žrtev za ženski, ki

sta se najbrž v naslednjih dneh postili. Tam sta se simbolično zlivali v eno obe ustanoviteljevi družini.^[18]

Medtem je Juan Jiménez Vargas prejel ukaz Zdravniškega kolegija, da se kot vojaški zdravnik vključi v enega od bataljonov brigade Espartacus. Po dogovoru z očetom bo skušal prebegniti v nacionalistično cono, kakor hitro bo prispel na fronto v Jarami. Večkrat je poskusil, a brez volje do uspeha. Zaznaval je, da se nekaj v njegovi notranjosti močno upira: »V trenutku, ko naj bi storil preskok,« pojasnjuje, »se mi je dogajalo, da sem skoraj nezavedno začutil, da ne morem prebegniti in pustiti očeta v Madridu.«^[19]

V tistih dneh so pričakovali, da jih obišče Ricardo Fernández Vallespín, ki je bil namenjen v Madrid z dovoljenjem za tri ali štiri dni izhoda, saj je bil podrejen vojaškemu uradu valencijskih utrdb, kjer so ga zelo

strogo nadzorovali. (Po izbruhu vojne se je Ricardo včlanil v UGT, socialistični sindikat, na podlagi jamstva nekega komunističnega arhitekta iz njegove študijske generacije; njegova zadnja napotitev pa naj bi bilo vodenje utrdbenih del na fronti v Teruelu.) Nameraval se je zateči pod azil konzulata in v ta namen so ga, kot da bi bil očetov sorodnik, pričakovali pod imenom Ricardo Escrivá. Ko pa je prispel v Madrid in očetu predstavil svoj načrt za prebeg v nacionalistično cono preko teruelske fronte, je mesto »Ricarda Escrivája« prepustil komu drugemu. Tako je prišlo do zamenjave dokumentov. Namreč Juan se je, namesto da dezertira, vrnil v Madrid in prišel v konzulat kot »Ricardo Escrivá«. Ricardo pa je nekaj dni pozneje preko vzhodne fronte prebegnil v nasprotno cono.^[20]

Tega, kar je bila njegova nenehna skrb, oče ni skušal prikrivati: **Kot na**

trnih sem, ker nimam novic o svojih otrocih, ki so zunaj. Kako si želim videti svoje male! Muči ga še posebej Chiquijeva usoda, saj je zaprt v Valenciji. Preostale ljubeznivo poziva, naj skrbijo zanj, ***kajti za Jožefmarija ni življenja, če se malemu zdravje kmalu ne popravi.***
[21] To pomeni, če kmalu ne pride iz zapora.

Očetova duša je trepetala od strahu, ne toliko zaradi telesnega kot zaradi onega drugega zdravja (zdravja na duši in vztrajnosti v poklicu). Člane Dela je varoval s svojo molitvijo in se izročal v zadoščevanje, da bi Gospodu poplačal zanje, kolikor bi bilo potrebno:

Zdravje je silno dragoceno! jim je pisal. Jožefmarija je svojemu Prijatelju seveda dejal in mu vsak dan govori, naj obremeni njega, njegove otroke pa obvaruje nevarnosti te katastrofe. In

prepričan je, da bo vztrajnost
enodušna.^[22]_____

Pred očmi je imel trpljenje tolikih
nedolžnih ljudi, številnih kristjanov,
ki so jim bili odvzeti zakramenti,
tistih, ki so molče trpeli v zaporih; in
vojno, ki je še kar trajala (***devet
mesecev ... je veliko mesecev,
Gospod***).^[23]_____

Takrat, po devetih mesecih vojne in
revolucije, se je mednarodno javno
mnenje na osnovi potrjenih novic
začelo zavedati krvavih strahot, ki so
se dogajale v Španiji, zločinov, na
katere je pred vsem svetom opozoril
papež Pij XI. v okrožnici *Divini
Redemptoris* z dne 19. 3. 1937. V njej
je obsodil iz marksizma izhajajoče
zmote in zlo: Komunistični bič se je
razbesnel v Španiji, je zapisal, ter
»povzročil blazne izbruhe besnosti in
počel strašne zločine. Ni porušil le
ene ali druge cerkve, enega ali
drugega samostana, temveč kjerkoli

je mogel, je do tal porušil vse cerkve, vse samostane, vse spomenike krščanske vere, tudi umetnostno in kulturno najznamenitejše. A blazna besnost komunistov ni pomorila le na tisoče škofov in duhovnikov, redovnikov in redovnic [...], temveč tudi premnogo laikov iz vseh stanov in jih še sedaj na kupe mori, ker izpovedujejo krščansko vero ali so nasprotni brezbožnemu komunizmu.«^[24]

Nekaj mesecev pozneje je oseminštirideset španskih škofov podpisalo skupno pismo o verskem preganjanju, ki se je izvajalo v Španiji, in o uradnem stališču cerkvene hierarhije ob takšnih dogodkih. Pismo je datirano s 1. 7. 1937 in je naslovljeno na škofo vsega sveta: »Cerkev te vojne ni iskala [...]; kdor jo dolži, da je to vojno izzvala ali da je sklepala zarote zanjo in da za nje preprečitev ni storila vsega,

kar je bilo v njeni moči, ta resnice ne pozna ali pa jo potvarja.«^[25]

Marksistična revolucija se je razdivjala nad Cerkvijo in skušala krščanstvo izkoreniniti. »Nadvse zgovoren dokaz za to, da je bilo uničevanje svetišč in pobijanje duhovnikov na totalitaren način nekaj vnaprej premišljenega, je njihovo strahovito število [...], okrog 6.000. Lovili so jih s psi, zasledovali so jih po gorah in jih vneto iskali po vseh skrivališčih. Pobijali so jih največkrat brez sojenja, na kraju samem, brez drugega razloga razen njihove službe.«^[26]

↗ Naslednje poglavje

↗ Nazaj na kazalo

^[1] Izvirnik v: RHF, D-15067.

[2] Na ta način je nekaj ljudi lahko deset ali dvanajst dni dnevno prejemale obhajilo (Carmen Peñalver Gómez de las Cortinas, RHF, T-05090, str. 4).

[3] O stavbi: Eduardo Alastrué Castillo, RHF, T-04695, str. 10–11. O prihodu očeta in njegovega brata Santiaga v konzulat: prim. Santiago Escrivá de Balaguer y Albás, RHF, T-07921, str. 25.

[4] Pismo članom Dela v Valenciji, EF-370317-1.

[5] Pismo Franciscu Botelli Raduánu, EF-370325-1.

[6] Tehtal je manj kot 50 kilogramov, zlasti zaradi svoje zadnje bolezni, ki jo je prestal meseca decembra v Suilsovem sanatoriju (prim. Pismo Franciscu Botelli Raduánu, EF-370328-1). V času svojega bivanja v honduraškem konzulatu je shujšal še bolj.

[7] Pismo članom Dela v Valenciji, EF-370414-1.

[8] Pismo članom Dela v Valenciji, EF-370421-1.

[9] Pisal je v Valencijo: ***Babica bo ostala v Madridu in shranila kramo, ki se še ni izgubila, ter papirje svojega starejšega sina*** (prim. EF-370406-1).

[10] Santiago Escrivá de Balaguer y Albás, RHF, T-07921, str. 24.

[11] Prim. *prav tam*; in Juan Jiménez Vargas, RHF, T-04152-III, str. 88.

Omenjeni spopadi so bili boj za oblast znotraj republikanskega tabora v trenutku, ko se je začejalo nekakšno ponovno vzpostavljanje države. Pritisk komunistov za prevzem oblasti se je skušal nasloniti na soglasje s socialisti, soočal pa se je z vedno ostrejšim odporom anarhistične opozicije in

marksističnih elementov, ki niso bili prosovjetski. Ta spor je nazadnje povzročil interno državljansko vojno med posameznimi segmenti Ljudske fronte, ki je dosegla vrhunec s tako imenovanimi »dogodki v maju 1937«, posebej dramatičnimi v Kataloniji. Komunisti so uspeli svoje nasprotnike ukloniti (včasih enostavno tako, da so jih likvidirali) in so imeli prevlado od sredine leta 1937 dalje. Prim. Burnet Bolloten, *op. cit.*, str. 587 sl.

^[12] Carmen Peñalver Gómez de las Cortinas, RHF, T-05090, str. 3.

^[13] Pismo članom Dela v Valenciji, EF-370406-1.

^[14] Pismo Isidoru Zorzanu Ledesmi, EF-370331-1.

^[15] Prim. José Miguel Pero-Sanz, *op. cit.*, str. 209–210; *Dnevnik* Isidora Zorzana, od 3. 3. 1937 do 26. 3. 1939, napisan v Madridu v času

državljanske vojne (izvirnik v: AGP, IZL, D-1122), zapis z dne 28. 3. 1937.

[¹⁶] Pismo Isidoru Zorzanu Ledesmi, EF-370328-2.

[¹⁷] Pismo Isidoru Zorzanu Ledesmi, EF-370330-2. Isidorova odločitev je bila hitra, in kot je napisal očetu, jo je že sporočil tudi gospe Dolores: »Tvojo družino je zelo razveselilo, ko so izvedeli, da lahko odideš z R[icardom]. in da jaz останem tukaj« (Isidorovo pismo, 31. 3. 1937, AGP, IZL, D-1213, 130. Isidoro sporoči ustanovitelju svojo odločitev s tem pismom in ne ustno, ker mu v tistih dneh ni bilo dovoljeno priti na honduraško poslaništvo: prim. Isidorov *Dnevnik*, zapis z dne 30. 3. 1937, IZL, D-1122).

Enako sporoči Pedru Casciaru, ko mu piše v Valencijo: »Jaz bom ostal tukaj in delal družbo ostalim, lahko pa bom tudi prevzel hišo, ko se tole

umiri« (Pismo z dne 16. 4. 1937, IZL, D-1213, 132).

^[18] Prim. Juan Jiménez Vargas, RHF, T-04152-III, str. 92.

^[19] *Prav tam*, str. 95.

^[20] V Madridu se je Ricardo dogovoril za geslo, ki naj bi ga objavil preko Nacionalnega radia kot znamenje, da je živ in zdrav prispel v drugo cono. Vendar nekaj tednov o njem niso vedeli ničesar. Ricardo je po božji previdnosti prebegnil v pravem trenutku; »ušel je za las, saj so naslednji dan za njim že poslali zasledovalce« (prim. *prav tam*, str. 95). Kljub vsemu do začetka junija 1937 niso zagotovo vedeli, ali mu je uspelo doseči nacionalistično cono (prim. Pismo članom Dela v Madridu, EF-370605-1).

^[21] Pismo Franciscu Botelli Raduánu, EF-370328-1.

[22] Pismo članom Dela v Valenciji,
EF-370406-1.

[23] Pismo članom Dela v Valenciji,
EF-370409-1.

[24] *Acta Apostolicae Sedis*, XXIX
(1937), str. 75.; *Ljubljanski škofijski
list*, LXXIV (1937), št. 4–6.

V zvezi s stanjem mednarodnega
javnega mnjenja o vojni v Španiji
prim. npr. Javier Tusell in Genoveva
García Queipo de Llano, *El
catolicismo mundial y la guerra de
España*, Madrid 1993.

[25] *Skupno pismo španskih škofov
škofom vsega sveta zaradi vojne v
Španiji*, v: *Ljubljanski škofijski list*,
LXXIV (1937), posebna priloga k št.
10; izdano v: *Kriza revije »Dom in
svet« leta 1937*, zbornik dokumentov,
uredil Marjan Dolgan, ZRC SAZU,
Ljubljana 2001.

Nekaj vrstic naprej je zapisano: »In če danes skupno izražamo svojo sodbo o prezapletenem vprašanju vojne v Španiji, storimo to prvič zato, ker je vojna, tudi če je bila političnega ali družbenega značaja, tako hudo pretresla verski red in ker je bilo že od vsega njenega začetka jasno, da ena izmed vojskujočih se strank hoče katoliško vero v Španiji iztrebiti« (*prav tam*). O mednarodnih odmevih *Skupnega pisma španskih škofov škofom vsega sveta zaradi vojne v Španiji*: prim. Gonzalo Redondo, *Historia de la ...*, 2. knjiga, *op. cit.*, str. 310 sl.; in Fernando de Meer Lecha-Marzo, *Algunos aspectos ...*, *op. cit.*, str. 116–119. Prim. tudi Isidro Gomá y Tomás, *Por Dios y por España. Pastorales – Instrucciones pastorales y Artículos – Discursos – Mensajes – Apéndice (1936–1939)*, Barcelona 1940.

[26] Antonio Montero Moreno, *op. cit.*, str. 733. O verskem preganjanju v

Madridu: prim. José Luis Alfaya Camacho, *op. cit., passim*.

Na koncu državljanske vojne je število žrtev verskega preganjanja znašalo: 13 škofov, 4.184 duhovnikov, 2.365 redovnikov in 283 redovnic. V to številko seveda ni všteti na tisoče oseb, umorjenih zgolj zato, ker so bili katoličani (prim. Antonio Montero Moreno, *op. cit.*, str. 762). Da bi se zavedali, kaj je to pobijanje pomenilo, je treba dodati, da je bilo izvršeno samo na polovici ozemlja, se pravi v republikanski coni.

Analiza teh številk pokaže, da je Monterov izračun podcenjen; prim. Vicente Cárcel Ortí, *La persecución religiosa en España durante la Segunda República (1931–1939)*, Madrid 1990, str. 234 sl.; in martirologiji nekaterih škofij ali regij, npr. Asturije (A. Garralda, *La persecución religiosa del clero en Asturias 1934 y 1936–1937*, Avilés

1977) ali Barbastra (Santos Lalueza Gil, *Martirio de la Iglesia de Barbastro 1936–1938*, Barbastro 1989), idr. Prim. tudi 1. knjiga, II. poglavje, *Logroño*, op. 7.

V dneh od 7. do 25. oktobra 1936, tri tedne po prihodu Francove vojske v San Sebastián, so nacionalistične čete ustrelile enega redovnika in devet svetnih duhovnikov, obtoženih baskovskega nacionalizma. Kardinal Gomá je o tem dogodku obvestil generala Franca dne 26. oktobra. Franco mu je zagotovil, da se bo to nemudoma končalo, in je za to izdal ukaz. Kljub temu so bili med 27. oktobrom in 7. novembrom ustreljeni še trije duhovniki. Do sedaj se ni našla dokumentacija o možnih sumarnih postopkih, izvedenih s strani vojaške jurisdikcije. Prim. Anastasio Granados, *El Cardenal Gomá, primado de España*, Madrid 1969, str. 145, in María Luisa Rodríguez Aisa, *El Cardenal Gomá y*

la guerra de España, Madrid 1981, str. 49 in 62–65. Ubit je bil tudi pater Antonio Bombín OFM v Laguardii (Álava): prim. Joseba M. Goñi Galarra, *La guerra civil en el País Vasco: una guerra entre católicos*, Vitoria 1989, str. 229.

Andrés Vázquez de Prada

© Fundación Studium

pdf | document generated
automatically from [https://
dev.opusdei.org/sl-si/article/4-azil-v-
honduraskem-konzulatu/](https://dev.opusdei.org/sl-si/article/4-azil-v-honduraskem-konzulatu/) (5. Avg. 2025)